

1. UVOD

Ulazeći u 21. vijek, shvatanje područja upravljanja projektima se promijenilo. Međutim, nije se samo pojavila potreba za implementacijom procesa formalnoga vođenja projekata, već se sve više uvode rješenja specifična za pojedino okruženje u kojem se projekt odvija. Takav dinamični razvoj područja slijedio je nakon nekoliko faza sazrijevanja. Područje upravljanja projektima, iako se razvilo iz tehničkih disciplina, s vremenom je pod utjecajem drugih područja sve više postalo multidisciplinarno. Tako za uspješan rad na cjelokupnom projektu treba uzeti u obzir, osim užega područja upravljanja projektima, prije svega organizacijsku strukturu i okruženje projekta i znanje s područja primjene projekta, standarde i pravni okvir, te općenito znanje iz poslovnoga upravljanja i međuljudskih odnosa. Svaki od tih čimbenika može imati veliki utjecaj na uspješnost projekta.

Projekat ima sve elemente poslovnog procesa i predstavlja poduhvat koji se odvija u budućnosti sa odgovorajućim rizikom i neizvjesnošću. Projekat sadrži konačne ciljeve koje treba postići u čijoj realizaciji učestvuju ograničeni resursi.

Projekat zahtjeva koordinaciju u realizacije i pritom koristi tehnike mrežnog planiranja. Uspješnost funkcionisanja projekata kao sistema zavisi od toga kako se realizuju definisani ciljevi i ostvaruju svrhe u dinamičkom okruženju. Međutim, mora se naglasiti da na sistem ovakve vrste djeluju i spoljne i unutrašnje smetnje. Od onih najjednostavnijih, čije se dejstvo može predvidjeti, i čije su posljedice djelovanja na sistem poznate, pa je poznato i preuzimanje upravljačkih mjera za njihovo uklanjanje, do takvih smetnji koje se ne mogu predvidjeti, a nisu poznate ni odgovarajuće upravljačke mjere za njihovo uklanjanje. Ako se svemu što je navedeno doda i dosta nizak stepen determinisanosti takvih sistema, onda je u potpunosti jasno da projektom treba upravljati.

Realizaciju projekta karakteriše velika složenost, ogromni troškovi kao i veliki broj učesnika u realizaciji. Da bi se projekat efikasno realizovao potrebno je da se njime racionalno upravlja. To je jedan od razloga što je u SAD za realizaciju projekata stvorena koncepcija upravljanja projektima (Project management).

Upravljanje projektom nastalo kao primjenjena oblast tradicionalnog (ili funkcionalnog) upravljanja skoncentrisana na upravljanje složenim i neizvjesnim situacijama sa definisanim ciljem. Funkcionalno upravljanje i upravljanje projektom karakterišu iste faze (selekcija, alokacija resursa, planiranje, programiranje, organizovanje i kontrola). Razlika je u predmetu upravljanja. Dok je kod funkcionalnog upravljanja predmet upravljanja organizacija, kod upravljanja projektima predmet upravljanja je projekat. Takođe, kod funkcionalnog upravljanja fokus je na kontroli, dok je kod upravljanja projektima fokus na planiranju i programiranju. Konačno, funkcionalni rukovodioci su specijalisti (funkcionalne oblasti), dok su rukovodioci projekta globalisti.

Svaki pristup konceptu upravljanja projektom podrazumeva definisanje i korišćenje odgovarajuće organizacione strukture za upravljanje realizacijom, gdje osnovnu ulogu igra tim zadužen za upravljanje realizacijom projekta.

Predmet rada je finansijski rizik projekta koji predstavlja opasnost da se u realizaciji projekta ne uspije ili da se pretrpe gubici.

Problem rada je aktuelnost izlaganju projekta finansijskom riziku, s obzirom da je rizik neizvjesnošću izazvana mogućnost neostvarenja cilja u realizaciji izabrane varijante odluke.

Cilj rada jesu upoznati sa sa pojmom rizika i finansijskog rizika projekta u procesu planiranja, implementacije i vrednovanja projekta.

Cilj rada je ukazati na značaj koncepta upravljanja finansijskim rizikom projekta i odlučivanja u cilju efikasnosti realizacije projekta.